

Το πράσινο αστέρι

Αύγουστος Κορτώ

ΜΥΣΤΗΡΙΟ

Αύγουστος Κορτώ

Το πράσινο αστέρι

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟ ΑΠΟ ΤΟΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

«Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου».

Εκδόσεις Πατάκη – Σύγχρονη Ελληνική Λογοτεχνία
Πεζογραφία – 564

Αύγουστος Κορτώ, *Το πράσινο αστέρι*

Υπεύθυνος έκδοσης: Κώστας Γιαννόπουλος

Επιμέλεια-Διόρθωση: Νάντια Κουτσοουρούμπα

Copyright © Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ (Εκδόσεις Πατάκη)
και Αύγουστος Κορτώ, Αθήνα, 2023

Πρώτη έκδοση από τις Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα,

Οκτώβριος 2023

ΚΕΤ Ζ181 ΚΕΠ 720/23

ISBN 978-618-07-0670-3

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ,
ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 210.52.05.600, 801.100.2665, ΦΑΞ: 210.36.50.069
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078
ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ: ΚΟΡΙΝΘΟΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ - ΠΕΡΙΟΧΗ Β' ΚΤΕΟ),
570 09 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15, ΦΑΞ: 2310.70.63.55
Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

Στο κουτάβι – μαζί και στο αστέρι

«Πού είσαι;»
«Εδώ, μακριά σου».

ΜΑΝΟΣ ΧΑΤΖΙΔΑΚΗΣ

Η Μοκοσάντα καθόταν στο κρύο χώμα και κοιτούσε το πράσινο αστέρι.

Δεν είχε όνομα, γιατί οι αρχαίοι πρόγονοι έλεγαν πως τα θαύματα δεν πρέπει να τα ονομάζεις – μόνο να τα πιστεύεις. Σ' όλα τ' άλλα μέρη του πλανήτη, δεν ήταν παρά μια φωτεινή κουκκίδα μες στις χιλιάδες, όμως στην Ερικόντα –την Καμένη Γη–, τις τρεις τελευταίες μέρες του μήνα ήταν μεγάλο σαν μάτι αρπαχτικού, σαν σμαράγδι, σαν φεγγαράκι που μόλις ξεφύτρωσε, κι είναι ακόμα άγουρο σαν μίσχος.

Σύμφωνα με μύθους παλιούς όσο κι ο άνθρωπος, οι ψυχές, μετά τον θάνατο, πετούσαν μεμιάς στο πράσινο αστέρι, όπου όλοι ήταν νέοι, ευτυχισμένοι κι αιώνιοι, γιατί έπιναν το πράσινο νερό που ανάβλυζε απ' την καρδιά του αστεριού.

Όπως κάθε τέτοια νύχτα, έτσι κι απόψε η Μοκοσάντα αναρωτιόταν αν κι ο πατέρας της βρισκόταν εκεί πάνω, αν την έβλεπε, αν την είχε πεθυμήσει, αν περίμενε τη στιγμή που η ψυχή της θα διέσχιζε τον ουρανό για να ανταμώσει τη δική του.

Γοργίς, ροσφιδρίας, αωαφωάβββββ
κμ ο δίνωτος του ηατίρα

Τον είχε χάσει πριν έξι χρόνια, ένα ξημέρωμα του καλοκαιριού. Γυρνώντας απ' το μαγαζί –ένα μικρό μαγέρικο που έμενε ανοιχτό όλη νύχτα–, είχε πατήσει μια γουάρα που χουζούρευε στα χόρτα, και το φαρμακερό φίδι τον είχε τσιμπήσει στον αστράγαλο, κι όσα γιατρικά κι αν του 'χε δώσει η Μάμαφε, η σοφή του χωριού, μ' όσα καταπλάσματα και προσευχές κι αν είχε πασχίσει να ξορκίσει το δηλητήριο, ο πατέρας της είχε ξεψυχήσει λίγες ώρες μετά, απ' τον πυρετό.

Η Μοκοσάντα τότε ήταν μόλις τεσσάρων χρονών, κι ωστόσο θυμόταν ένα σωρό πράγματα που κρατούσαν την αγάπη ζωντανή: τα καλοσυνάτα καστανά του μάτια, όπως έλαμπαν το βράδυ, τη στιγμή

που έσχυβε να την καληνυχτίσει μ' ένα φιλί· τη μυρωδιά του – καψαλισμένο κρεμμύδι, πιπέρι, γάλα καρύδας· τη γλυκιά, βαθιά φωνή του, όταν έλεγε Έλα δω, μικρή μου πριγκίπισσα, και την άρπαζε στην αγκαλιά του. Ο ίδιος, άλλωστε, της είχε δώσει τ' όνομα της γενναίας βασιλοπούλας, που 'χε πολεμήσει, αιώνες πριν, πλάι στους απλούς στρατιώτες, για να φυλάξει το Μοκόσο απ' τις εχθρικές στρατιές των Οντζόλο.

Καμιά φορά, τη φώναζε έτσι κι η μητέρα της, αλλά δεν ήταν το ίδιο: απ' τη μια, η ορφάνια την είχε μεγαλώσει απότομα, και φοβόταν μην τους πάρει κάνα αυτί και γίνει ρεζίλι στα κορίτσια της γειτονιάς, κι απ' την άλλη, το τρυφερό χαϊδευτικό τούς θύμιζε τον ποζοκόκο, το ότι οι δυο τους συνέχιζαν να ζουν χωρίς αυτόν, κι ένιωθαν μια σουβλιά στην καρδιά, σαν να 'ταν η ζωή τους προδοσία.

Και τώρα, από μικρή πριγκίπισσα, προσφυγοπούλα, μονολόγησε η Μοκοσάντα, και τύλιξε ακόμα πιο σφιχτά την κουβέρτα γύρω απ' τους ώμους.

Γιατί ορισμένοι τόποι μικραίνουν σαν τα γεροντάκια, που διπλώνονται στα δύο και καμπουριάζουν και κονταίνουν, λες κι εξαφανίζονται πριν έρθει η ώρα τους. Κατακτητές και πόλεμοι, απληστία κι αλαζονεία κόβουν λίγο λίγο κι από ένα κομμάτι, ώσπου στους χάρτες της γης και του μυαλού δεν απομένει παρά μια σπιθαμή.

Έτσι και το Μοκόσο: από τρανό βασίλειο της αρχαιότητας, είχε γίνει με τους αιώνες πριγκιπάτο, κι έπειτα μεγαλούπολη, κι ύστερα σκέτη πόλη, και

στο τέλος ένα χωριουδάκι τόσο δα. Πολλοί μιλούσαν ακόμα για τα αλλοτινά μεγαλεία, τα πλούτη, μα οι περισσότεροι σώπαιναν· η ανάμνηση της δόξας δεν σε χορταίνει το βράδυ, δεν σε ζεσταίνει τον χειμώνα.

Όμως απ' όλα τα ζώα, δεν υπάρχει πιο αχόρταγο απ' τον άνθρωπο. Ακόμα κι όταν το βασίλειο είναι μια κούφια λέξη, κι η γη που διαφεντεύεις στη φαντασία σου είναι δυο ώρες όλη κι όλη απ' τη μιαν άκρη ως την άλλη, μπορεί να λαχταράς να γίνεις βασιλιάς της, να κάνεις με τη βία δικό σου κάθε χτήμα και σπίτι και μαντρί – κι αυτή η αχορτασιά είχε φάει τις ψυχές μιας χούφτας κατοίκων του μικροσκοπικού Μοκόσο, κι είχε φέρει στο χωριό το φριχτότερο ανθρώπινο φαρμάκι: εμφύλιο πόλεμο.

Εδώ και μέρες οι φήμες σιγόβραζαν, για άντρες που είχαν βαφτιστεί αρχηγοί και μάζευαν όπλα κι εφόδια, καθώς ετοιμάζονταν να εισβάλουν ως και στο μικρότερο καλύβι, να κλέψουν, να φοβερίσουν –μέχρι και να σκοτώσουν–, ώστε να επιβάλουν την εξουσία τους. Κι η μάνα της Μοκοσάντα, που ήταν προνοητική κι οσμιζόταν τον χαλασμό στον αέρα, τον έβλεπε στα σκυφτά κεφάλια και στα τρομαγμένα μάτια των χωριανών, την ξύπνησε σήμερα με το πρώτο φως, την ώρα που όλοι κοιμόντουσαν –ακόμα κι οι συνωμότες, μιας και κάθε μυστική τους συνάντηση κατέληγε σε ολονύχτιο μεθύσι–, και της είπε πως έπρεπε να φύγει.

Το δεκάχρονο κορίτσι –αγουροξυπνημένο, σα-

στισμένο— έβαλε τα κλάματα. Να φύγει; Για πού; Και γιατί; «Γιατί το κακό ζυγώνει, βασιλοπούλα μου» είπε η μάνα της, χαϊδεύοντας τα μαλλιά της, φιλώντας τη στο μέτωπο. «Και πρέπει να ζήσεις».

«Κι εσύ;» ρώτησε η Μοκοσάντα, προσπαθώντας να χωθεί στον κόρφο της σαν μωρό. «Γιατί δεν φεύγεις κι εσύ μαζί μου;»

«Μες στις φωνές της λογικής που θ' ακουστούν» της είπε εκείνη, «κι ας είναι λιγοστές, θέλω να υψώσω και τη δική μου». Πράγματι, ένα δυο βράδια πριν, είχε ζωγραφίσει στην πόρτα του πέτρινου σπιτιού τους τρία σύμβολα, που στα μοκόσι σήμαιναν *Αδέρφια στη φτώχεια, αδέρφια στην ειρήνη*. «Και πρέπει κάποιος να μείνει για να φροντίζει τον τάφο του πατέρα σου – μεθαύριο ο μήνας τελειώνει». Κι αυτό αλήθεια ήταν: σύμφωνα με την παράδοση, την τρίτη και τελευταία νύχτα του πράσινου αστεριού, πήγαινες στο μνήμα του αγαπημένου, αγκάλιαζες τη γη, και του έλεγες: *Δεν σε ξεχνώ*. Κι εκείνος, ψηλά στον ουρανό, ένιωθε τα μπράτσα σου να τον σφίγγουν.

Μα ο πραγματικός λόγος που δεν ήθελε να κινήσει μαζί της για το άγνωστο ήταν άλλος: ήθελε να θυσιαστεί στη θέση της. Γιατί η μητέρα της Μοκοσάντα είχε γεννηθεί με το ένα πόδι πιο κοντό απ' τ' άλλο, και κούτσαινε από παιδάκι, κι όσο περνούσαν τα χρόνια, το περπάτημά της γινόταν όλο και πιο αργό, απ' την κούραση και τον πόνο. Αν είχε δίκιο, και το χωριό βούλιαζε στη βία και στο αίμα, δεν θα πρόφταινε να ξεφύγει, να πάει μακριά – θα

την καθυστερούσε, ενώ μόνη της η μικρή ήταν γοργοπόδαρη σαν γαζέλα.

Μολαταύτα, πάσχισε με χίλια παρακάλια να τη μεταπείσει – την τράβηξε απ’ το χέρι, γαντζώθηκε πάνω της, έπεσε σαν νήπιο και τύλιξε τα χέρια γύρω απ’ τα πόδια της, αλλά η μητέρα της, κι ας σκούπιζε διαρκώς τα δακρυσμένα μάτια της, δεν έπαιρνε από λόγια. Της είχε κιόλας ετοιμάσει τα τρία ταπεινά εφόδια που θα έπαιρνε μαζί της: μια ξύλινη γαβάθα με βιδωτό καπάκι, γεμάτη βραστό ρύζι και κομμάτια παστό μπακαλιάρo, ένα δερμάτινο παγούρι κρύο νερό, και την κόκκινη κουβέρτα. Γονάτισε με κόπο και την έπιασε απ’ τους ώμους: «Θα περπατήσεις με τον ήλιο πίσω σου, μέχρι να σκοτεινιάσει, ή να μη σε βαστούν τα πόδια σου. Κι εγώ, αν τα καταφέρω, θα ’ρθω να σε βρω».

Κοιτώντας τώρα το σμαραγδένιο μάτι της νύχτας, η Μοκοσάντα αναρωτήθηκε αν η μητέρα είχε κιόλας πετάξει στο πλευρό του πατέρα της, και της κουνούσε το χέρι – νέα σαν κορίτσι, χαρούμενη, με δυο πόδια όμοια και γερά. Κι αυτό γιατί, πριν λίγη ώρα, είχε δει ένα πλοκάμι καπνού να υψώνεται στο βάθος των τριών μεγάλων λόφων που ’χε διασχίσει απ’ το πρωί – κι αν οι κακοί, οι χτεσινοί τους γείτονες κι αποψινά τέρατα, είχαν βάλει φωτιά στο χωριό, τι αξία θα ’χαν οι λογικές φωνές, τι αξία θα ’χαν οι ίδιες οι ζωές, όταν οι φλόγες κατάπιναν το